

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

101.

KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 17-го Декабря — 1837 — Wilno. Пятник. 17-го Grudnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 6-го Декабря.

Высочайшій Рескриптъ,

Данный на имя Господина состоящаго въ должности Рязанскаго Гражданскаго Губернатора.

Согласно изъявленному вами желанію, Я съ истиннымъ удовольствіемъ принимаю Домъ Трудолюбія и Призрѣнія неимущихъ въ Рязани подъ особенное Мое покровительство. Труды и усердіе ваши въ устройствѣ сего истинно-благотворительнаго заведенія удостовѣряютъ Меня, что попеченіемъ вашимъ при благоразумномъ распоряженіи его способами, столь примѣрное и въ истинномъ духѣ Христіанскомъ учрежденное убѣжище неимущихъ больше и больше преуспѣвать будетъ въ своемъ усовершенствованіи. Въ подкрѣпленіе же его способовъ, жалуя по 1000 р. ежегодно изъ собственныхъ Моихъ суммъ, Я искренно желаю, чтобы благосостояніе оного пребыло навсегда залогомъ благоденствія Рязани.

Пребываю навсегда вамъ доброжелательною.

На подлинномъ Собственною Ея Императорскаго Величества рукою написано:

Москва.

АЛЕКСАНДРА.

2-го Ноября 1837 года.

— Высочайшею Грамотою, 3-го Октября, Всемилостивѣе пожалованъ Кавалеромъ Ордена *Св. Станислава 2-й степени*, Начальникъ Штаба 2-го Резервнаго Кавалерійскаго Корпуса, Генераль-Маіоръ фонъ-Вратке.

— Высочайшею Грамотою, 3-го Октября, Всемилостивѣе пожалованъ Кавалеромъ ордена *Св. Станислава 2-й степени*, Командиръ 2-й бригады 5-й Легкой Кавалерійской дивизіи, Генераль-Маіоръ Гротенгельмъ 1-й.

— Высочайшимъ Приказомъ, 21-го Ноября, уволены отъ службы: состоящій по Арміи Генераль-Маіоръ *Слатвинскій*, съ мундиромъ и пенсіономъ полного жалованья; состоящіе по артиллеріи, Генераль-Маіоры: *Миленъ*, съ мундиромъ и пенсіономъ полного жалованья, и *Эйзенъ фонъ Шварценбергъ*; за болѣзнію, Донскаго Козачьяго Войска Генераль-Маіоръ *Бѣидовъ*, съ мундиромъ.

— Высочайшимъ Приказомъ, 22-го Ноября, назначены: Начальникъ 1-й Легкой Гвардейской Кавалерійской дивизіи, Генераль-Лейтенантъ *Пенхержевскій* 1-й, согласно прошенію, по болѣзни, состоятъ по Кавалеріи; находящійся при Министерствѣ Внутреннихъ Дѣлъ, состоящій по Арміи Генераль-Маіоръ *Масловъ* 1-й, Военнымъ Губернаторомъ города Житомира и Волынскимъ Гражданскимъ Губернаторомъ.

— Высочайшимъ Приказомъ, того же числа, уволены отъ службы состоящіе по Арміи Генераль-Маіоры: *Боровской* и *Брозе*, — оба съ мундирами и пенсіонами полного жалованья.

— Состоящій въ должности Енисейскаго Гражданскаго Губернатора, Статскій Совѣтникъ *Капыловъ*, Всемилостивѣе пожалованъ въ Дѣйствительные Статскіе Совѣтники, и утвержденъ Енисейскимъ Гражданскимъ Губернаторомъ.

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, 6-go Grudnia.

NAYWYŻSZY RESKRYPT.

do Pana zostającego w obowiązku Riazanńskiego Cywilnego Gubernatora.

Zgodnie z oświadczeniem przez was życzeniem, z prawdziwem ukontentowaniem przyymuję Dom Pracy i Przytułku ubogich w Riazaniu pod szczególną Moją opiekę. Trudy i gorliwość wasza w urządzeniu tego prawdziwie dobroczynnego zakładu, przekonywają Mnie, że przez waszą pieczołowitość, przy rozsądnem rozporządzaniu jego środkami, tak wzorowy i w duchu prawdziwie chrześcijańskim założony przytułek dla ubogich coraz więcej będzie doyrzewać w swoim udoskonaleniu. Dla powiększenia zaś jego zasobów, ofiarując po 1,000 rubli corocznie z własnych Moich summ, szczerze pragnę, ażeby dobry stan jego był nazawsze rękoiścią pomysłności Riazania.

Zostaję ku wam nazawsze życzliwą.

Na autentyku Własną Jej Cesarskiej Mości ręką napisano.

Moskwa.

ALEXANDRA.

2-go Listopada 1837 roku.

— Przez Naywyższy Dyplomata, 3-go Października, Naytąskawiey mianowany Kawalerem Orderu *Sw. Stanisława 2-go stopnia*, Naczelnik Sztabu 2-go Odwodowego Korpusu Kawaleryi, Jenerał-Major *von Bradke*.

— Przez Naywyższy Dyplomata, 3-go Października, Naytąskawiey mianowany Kawalerem Orderu *Sw. Stanisława 2-go stopnia*, Dowódzca 2-ey brygady 5-ey dywizyi lekkiej jazdy, Jenerał-Major *Grottenhelm* 1-szy.

— Przez Naywyższy Rozkaz Dzienny, 21-go Listopada, uwolnieni ze służby: liczący się w Armii Jenerał Major *Stalwiński*, z mundurem i pensją zupełnego wyznaczenia; liczący się w Artylleryi, Jenerał-Majorowie: *Milen*, z mundurem i pensją zupełnego wyznaczenia, i *Eizen von Schwartzenberg*; z przyczyny choroby, Jenerał-Major Dońskiego Woyska Kozackiego *Biegidow*, z mundurem.

— Przez Naywyższy Rozkaz Dzienny, 22-go Listopada, назначени: Naczelnik 1-ey dywizyi lekkiej Gwardyjskiej Kawaleryi, Jenerał-Porucznik *Pencherzewski* 1-szy, zgodnie z prośbą, z przyczyny choroby, zostawać w Kawaleryi; znajdujący się przy Ministerystwie Spraw Wewnętrznych, liczący się w Armii Jenerał-Major *Mastow* 1-szy, Wojennym Gubernatorem miasta Zytomierza i Wołyńskim Cywilnym Gubernatorem.

— Przez Naywyższy Rozkaz Dzienny, tegoż dnia, uwolnieni ze służby: liczący się w Armii Jenerał-Majorowie: *Borowskoy* i *Broze*, — oba z mundurem i pensją zupełnego wyznaczenia.

— Zostający w obowiązku Jeniseyskiego Cywilnego Gubernatora, Radzca Stanu *Kapyłow*, Naytąskawiey mianowany Rzeczywistym Radzcą Stanu, i utwierdzony Jenisseyskim Cywilnym Gubernatorem.

— Смоленскому Гражданскому Губернатору, Статскому Советнику *Рославу*, Всемиловитѣйше повелѣно быть Херсонскимъ Гражданскимъ Губернаторомъ.

— Командиръ 2-й Карабинерной роты Кременчугскаго Егерскаго полка, Поручикъ *Чуйковъ*, который, съ опасностью собственной жизни, при бывшемъ 11-го Юля сего года, въ селеніи Тирасоуцы Хотынскаго Уѣзда, отъ разлива рѣки Прута, наводненіи, благодарными распоряженіями своими спасъ 44 человекъ нижнихъ чиновъ и 10 человекъ жителей поминутаго селенія, въ возданіе сего человеколюбиваго подвига, Всемиловитѣйше пожалованъ орденомъ *Св. Владиміра 4-й степени*.

— Состоящему при Министрѣ Финансовъ, Тайному Советнику *Вибикову*, Всемиловитѣйше повелѣно присутствовать въ Правительствующемъ Сенатѣ.

— Состоящему при Министерствѣ Внутреннихъ Дѣлъ, Дѣйствительному Статскому Советнику *Дейеру*, Всемиловитѣйше повелѣно быть въ должности Харьковскаго Гражданскаго Губернатора.

— Херсонскій Гражданскій Губернаторъ, Тайный Советникъ *Ганскау*, по прошенію его, за разстроеннымъ здоровьемъ, Всемиловитѣйше уволенъ отъ сей должности и причисленъ къ Министерству Внутреннихъ Дѣлъ.

— Высочайшимъ Указомъ, даннымъ Придворной Канторѣ, 15-го Ноября, дѣвица Катерина *Обрескова*, Всемиловитѣйше пожалована во Фрейлины къ Ея Императорскому Высочеству Великой Княгинѣ *Еленѣ Павловнѣ*.

— Сенатору, Дѣйствительному Тайному Советнику Графу *Гурьеву*, Высочайше повелѣно присутствовать, по прежнему, въ 1-мъ Департаментѣ, а Сенатору, Тайному Советнику *Вибикову*, въ 4-мъ Департаментѣ Правительствующаго Сената. (С. II.)

— Временная Комиссія, учрежденная по Высочайшему повелѣнію въ г. Вильнѣ для принятія и управленія бенефиціальными имѣніи Римско-Католической Духовной Академіи, донося о поступившихъ въ оную отъ Виленской квартирной Комиссіи и тамбшней Градской Думы требованійхъ, чтобы отъ принадлежащихъ сей Академіи въ г. Вильнѣ домовъ и мельницъ были удовлетворяемы постоянная повинность натурою и денежные сборы, какъ на сію повинность, такъ и на наемъ подводъ подъ воинскіе транспорты, ходатайствовала объ освобожденіи Духовной Академіи отъ сихъ городскихъ повинностей. Принявъ во вниманіе существующія постановленія объ изыятіи высшихъ учебныхъ заведеній отъ таковыхъ повинностей, а также недостаточность опредѣленныхъ на содержаніе Духовной Академіи способовъ, Г. Министръ Внутреннихъ Дѣлъ представлялъ о томъ на разсмотрѣніе Комитета Гг. Министровъ. По положенію Комитета, Государь Императоръ во 2-й день Ноября Высочайше повелѣть соизволилъ: всѣ принадлежащія Римско-Католической Духовной Академіи, дома и заведенія въ г. Вильнѣ, освободить отъ постоянной повинности натурою и отъ денежнаго сбора, какъ на сію повинность, такъ и на наемъ подводъ подъ воинскіе транспорты.

— Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ: 1) Уволеннаго изъ военнаго вѣдомства незаконнорожденнаго солдатскаго сына Егора Алексѣева причислить въ мѣщанское сословіе по г. Макарьеву, съ платежемъ установленныхъ податей, и съ тѣмъ, чтобы сыновья его, въ свое время, были зачислены въ военное вѣдомство. 2) На будущее время принять за правило, чтобы солдатскіе сыновья, оставаемые въ гражданскомъ вѣдомствѣ, по уваженію не молодыхъ лѣтъ и семейнаго ихъ положенія, подобно солдатскимъ дѣтямъ, получившимъ постоянную осыдность въ казенныхъ или удѣльныхъ селеніяхъ, были причисляемы въ казенные или удѣльные крестьяне, по принадлежности, и полагаемы въ окладъ по симъ званіямъ, съ тѣмъ, что сыновья ихъ, согласно Высочайшему повелѣнію, 14-го Октября 1836 года, должны причисляться въ военные кантонисты и 3) Въ случаѣ перехода ихъ изъ крестьянъ въ мѣщане, поступать по правиламъ, общими узаконеніями постановленнымъ. (Опуб. Правит. Сен. 22-го Ноября 1837 года.)

— Государственный Советъ, въ соединенныхъ Департаментахъ Законовъ и Экономіи и въ Общемъ Собраніи, разсмотрѣвъ представленіе Министра Внутреннихъ Дѣлъ о распространеніи на Приказы Общественнаго Призрѣнія Мнѣнія Государственнаго Совета 11-го Ноября 1836 года, и признавая представленіе Министра уважительнымъ, согласно оному, положилъ: силу Высочайше утвержденного, 11 Ноября истекшаго 1836 года, Мнѣнія Государственнаго Совета, относительно перезалога населенныхъ имѣній въ Банковыхъ Установленіяхъ и въ Сохранной Казнѣ Опекунскихъ Советовъ съ новыхъ спо-

— Смоленскому Гражданскому Губернатору, Радѣ Стану *Рославу*, Найтаскавіею розказано быдѣ Чхерсонскимъ Гражданскимъ Губернаторомъ.

— Dowódzca 2-ey rotы Karabinierow Krzemieniezuckiego półku Strzelców, Porucznik *Czykow*, który, z niebezpieczeństwem własnego życia, przy byłym 11-go Lipca ter. roku, we wsi Tirasoucy Powiatu Ghocimskiego, od wylewu rzeki Prutu, gwałtownym napływie wody, przez roztropne swe rozporządzenia, uratował 44 ludzi rang niższych i 10 ludzi mieszkańców pomienionej wsi, w nagrodę tego czynu ludzkości. Naytaskawiey mianowany Kawalerem Orderu *Sw. Włodzimierza 4-go stopnia*. (P. P.)

— Zostają emu przy Ministeryum Skarbu, Radcy Taynemu *Bibikowu*, Naytaskawiey rozkazano zasiadać w Rządzącym Senacie.

— Zostającemu w Ministeryum Spraw Wewnętrznych, Rzeczywistemu Radcy Stanu *Deyerowi*, Naytaskawiey rozkazano bydź w obowiązku Charkowskiego Cywilnego Gubernatora.

— Chersonski Cywilny Gubernator, Radzca Tayny *Hanskau*, z przyczyny zruynowanego zdrowia, na własną prośbę, Naytaskawiey uwolniony od tego obowiązku i przyłączony do Ministeryum Spraw Wewnętrznych.

— Przez Naywyższy Ukaz, dany Kantorowi Dworu, dnia 15 Listopada, Panna Katarzyna *Obreskówna*, Naytaskawiey mianowana Freyliną Jey Cesarzaskiej Wysockości *Wielkiej Xiężny HELENY PAWŁOWNY*.

— Senatorowi, Rzeczywistemu Radcy Taynemu Hrabie *Gurjewu*, Naytaskawiey rozkazano zasiadać, jak dotąd, w 1-szym Departamencie, a Senatorowi, Radcy Taynemu *Bibikowu*, w 4-tym Departamencie Rządzącego Senatu. (P. P.)

— Kommissya Czasowa, ustanowiona z Naywyższej Woli w m. Wilnie dla przyjęcia i zarządzania beneficyalnymi majątkami Rzymsko-Katolickiej Akademii Duchowney, donosząc o przysłanych do niej od Wileńskiej Kommissyi Kwaterunkowej i tameczney Rady Miejskiej żądaniach, ażeby od należących do tej Akademii w m. Wilnie domow i młynu była uskuteczniiona powinność Kwaterunkowa w naturze i pieniężne pobory, tak na tę powinność, jako i na najęcie podwod pod transporta wojskowe, upraszała o uwolnienie Akademii Duchowney od tych powinności Miejskich. Zapatrując się na istniejące postanowienia o uwolnieniu wyższych zakładów szkolnych od tych powinności, tudzież na niedostateczność wyznaczonych na utrzymanie Akademii Duchowney sposobów, P. Minister Spraw Wewnętrznych przedstawiał o tém na rozpatrzenie Komitetu PP. Ministrow. Po nastąpieniu postanowieniu Komitetu, Cesarz Jego Mość 2-go Listopada Naywyżey rozkazać raczył: wszystkie należące do Rzymsko-Katolickiej Duchowney Akademii, domy i zakłady w m. Wilnie, uwolnić od kwaterunkowej powinności w naturze i poboru pieniężnego, tak na tę powinność, jako i na najęcie podwod pod transporta wojskowe.

— Cesarz Jego Mość Naywyżey rozkazać raczył: 1) Uwolnionego z wiedzy wojskowej nieprawego urodzenia syna żołnierskiego Jehora Alexiejewa policzyć do stanu Miejskiego w m. Makarjewie, z płaceniem ustanowionych podatkow, i z zastrzeżeniem, ażeby jego synowie, byli w przyzwoitym czasie policzeni do wiedzy wojskowej. 2) Na przyszłość przyjąć za prawidło, ażeby synowie żołnierzy, w wiedzy Cywilney zostający, ze względu niemłodych lat i familijnego ich stanu, podobnie jak dzieci żołnierskie, którzy otrzymali stałą osiadłość we wsiach Skarbowych albo udziałowych, byli zapisywani do włościan Skarbowych albo udziałowych, podług przynależności, z płaceniem podatkow do tego nazwania przywiązanych, z zastrzeżeniem, że ich synowie, podług Naywyższego rozkazu z dnia 14-go Października 1836 roku, powinni bydź przyłączani do kantoniistów wojskowych; i 3) W razie ich przeyscia z włościan na mieszczan, postępować podług prawideł, powszechnymi prawami ustanowionych. (Opublikowano przez Rządzący Senat 22-go Listopada 1837 roku.)

— Rada Państwa, na połączonych Departamentach praw i Ekonomii i na ogólném zebraniu, rozpatrując przedstawienie Ministra Spraw Wewnętrznych o rozciągnięciu na urzędy Powszechnego opatrzenia Opinii Rady Państwa 11-go Listopada 1836 roku, i uznając przedstawienie Ministra za ważne, zgodnie z niem postanowiła: moc Naywyżey utwierdzoney, 11-go Listopada 1836 roku, Opinii Rady Państwa, względnie przemiany ewikcyi zaludnionych majątkow w Bankowych ustanowieniach i w zachowawczej kassie Rad Opiekunich od nowych terminow, rozciągnąć w równey mierze i na urzędy Powszechnego opatrzenia, na dopeł-

ковъ распространить въ равной мѣрѣ и на Приказы Общественнаго Призрѣнія, въ дополненіе постановленныхъ для нихъ въ Св. Учрежд. и Уст. о Общ. Приз. (т. XIII) правилъ. На семъ Мѣтѣ написано: Его Императорское Величество, воспослѣдовавшее Мѣтѣ въ Общемъ Собраніи Государственнаго Совѣта, по дѣлу о распространеніи Мѣтѣ Государствен. Совѣта 11-го Ноября 1836 года, относительно перезалога имѣній въ Кредитныхъ Установленіяхъ и на Приказы Общественнаго Призрѣнія, Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить. (Опуб. Прав. Сен. 24 Ноября 1837 года.)

— Государь Императоръ, въ дополненіе Свода Законовъ Продол. т. 1. Учрежд. ст. 2,369, пунктъ 3, въ которомъ сказано: „При исчисленіи морскихъ кампаній къ наградамъ орденомъ Св. Георгія, время бытности военныхъ судовъ на рейдахъ, равно стояніе на брантвахтахъ въ открытомъ морѣ и плаваніе для экзерцицій между С. Петербургомъ и Кронштатомъ, а въ Черноморскомъ краѣ между Херсономъ, Николаевымъ и Очаковомъ, зачитается половиннымъ только количествомъ противу настоящаго времени; но ежели военныя суда, находясь въ Имперіи и въ дальнемъ морскомъ путешествіи, по необходимости принуждены будутъ нѣсколько времени простоять вооруженными на рейдахъ или при иностранныхъ портахъ, то сіе зачитается онымъ въ полномъ численіи времени.“ — Высочайше повелѣть изволилъ: во вниманіе къ тому, что военныя суда Черноморскаго Флота назначаются въ крейсерство по Восточному берегу Чернаго моря для недопущенія Турецкихъ судовъ къ тайной торговлѣ съ Горскими народами и для содѣйствія войскамъ Кавказскаго Отдѣльнаго Корпуса при покореніи сихъ народовъ, постановить временнымъ, до окончанія военныхъ дѣйствій противъ Горскихъ народовъ, правиломъ: при исчисленіи кампаній къ наградамъ орденомъ Св. Георгія Офицеровъ Морскаго вѣдомства, какъ находившихся, такъ и впредь имѣющихся находиться въ крейсерствѣ по Восточному берегу Чернаго моря, время стоянія на рейдахъ и занятія брантвахтенныхъ постовъ по сему берегу, зачитать полнымъ числомъ. (С В.)

— Заводы металлическихъ издѣлій и машинъ составляютъ уже значительную отрасль промышленности Царства Польскаго; они всегда заняты работою и снабжаютъ паровыми машинами не только почти всѣ значительныя фабрики и заводы, но также сельскихъ хозяевъ, потому что нынѣ въ большихъ помѣстьяхъ, уже находятъ выгоднымъ употреблять паровую силу. На этихъ заводахъ приготовляются также всякаго рода земледѣльческія орудія, которыхъ имѣють значительный сбытъ, такъ что заводы не успѣваютъ удовлетворить всѣхъ требованій, по неимѣнію достаточнаго числа свѣдущихъ мастеровыхъ; но этотъ недостатокъ постепенно уменьшается, ибо образующіеся на заводахъ ученики сдѣлаются со временемъ отличными мастерами. Изъ упомянутыхъ заводовъ первый и лучший во всемъ Царствѣ Польскомъ, принадлежитъ Гг. Перку, Витмору, Перкесу и комп. и находится въ Варшавѣ. Сей заводъ первоначально устроенъ отъ казны въ 1826 г., но во время мятежа въ 1830 и 31 годахъ пришелъ въ совершенное разстройство; въ 1834 г. онъ поступилъ въ частное владѣніе Англійскихъ гражданскихъ инженеровъ Гг. Перкса, Витмора, Перкса и комп., и принялъ ихъ фирму. Съ тѣхъ поръ это заведеніе непрерывно увеличивалось и теперь по совершенству и обширности производства, почитается первымъ заводомъ въ Польшѣ; на немъ работаютъ болѣе 500 человекъ и число ихъ могло бы быть еще значительнѣе, если бы не было такъ затруднительно пріискать искусныхъ мастеровъ. При каждомъ отдѣленіи работъ находится свѣдущіе Англичане, которые обучаютъ другихъ работниковъ своему искусству и потому это заведеніе можно почитать важною ремесленною школою. Сначала всѣ работы производились двумя паровыми машинами низкаго давленія, одна силою въ 14, а другая силою въ 8 лошадей; теперь намѣрены устроить еще одну въ 16 силъ съ высокимъ давленіемъ. На заводѣ находятся слѣдующія главнѣйшія мастерскія: кузнечная о 30 горнахъ; литейная, въ которой отливаютъ большія штуки; одна, гдѣ дѣлаются котлы для паровыхъ машинъ въ 4 до 200 силъ; другая для приготовления моделей, имѣетъ 50 рабочихъ; литейная для всѣхъ работъ изъ желтой мѣди, которой ежегодно перерабатывается 1,200 центъ; въ одной мастерской приготовляются всякаго рода мѣдныя издѣлія, на которыхъ ежегодно употребляется также 1,200 цент. мѣди; особая мастерская устроена для дѣланія земледѣльческихъ орудій; также дѣлаютъ паровыя и другаго рода машины, прессы и проч. Сбытъ издѣлій простирается ежегодно только на 1,200,000 золотыхъ; ибо заводъ, по недостатку мастеровыхъ, не успѣваетъ исполнять всѣ заказы. (К. Г.)

ніе установленныхъ для нихъ въ Поłączeniu Urzędzeń i Ustaw o Urzędachъ Powszechnego Opatrzenia (t. XIII) prawideł. Na tej opinii napisano: Jego CESARSKA Mość, następującą opinią na ogólnémъ zebraniu Rady Państwa, w rzeczy o rozciągnięciu opinii Rady Państwa 11-go Listopada 1836 roku, względnie przemiany ewikcyi majątkowъ w kredytowychъ ustanowieniachъ i na urzędy Powszechnego opatrzenia, Najwyżey zatwierdzić raczył i rozkazał wykonać. (Opubl. przez Rządzący Senat 24-go Listopada 1837 roku).

— CESARZ Jego Młść, na dopełnienie dalszego ciągu połączenia Praw tom. 1 urzędzeń art. 2,369, punktu 3, w którym powiedziano: „Przy wyliczeniu morskich kampanij do nagrody Orderem Sw. Jerzego czas bytności okrętowъ wojennychъ w portachъ, również stanie na Brantwachtachъ na otwartémъ morzu i żegluga dla ćwiczeń między S. Petersburgiemъ i Kronsztadtemъ, a w kraju Czarnomorskimъ między Chersonemъ, Nikołajewemъ i Oczakowemъ, policza się za połowiczną tylko ilość w porównaniu do czasówъ rzeczywistego; ale jeżeli okręty wojenne znajdując się zewnątrz Cesarstwa i w dalekiej podróży morskiej, dla konieczności zmuszone będą, czas niejaki przestać uzbrojonymi w przystaniachъ albo w portachъ zagranicznychъ, tedy to poczytuje się imъ za zupełną liczbę czasu.“ Najwyżey rozkazać raczył: że względu na to, że okręty wojenne Floty Czarnomorskiej назначają się na krążenie, wschodniego brzegu Czarnego morza dla niedopuszczenia okrętowъ Tureckichъ do potajemnego handlu z Góralami i dla pomagania wojskomъ Kaukazkiego Korpusu Oddzielnego przy uśmierzaniu tychъ narodowъ, ustanowić czasowémъ, do ukończenia działań wojennychъ przeciwko Górali, prawideł: przy wyliczeniu kampanij do nagrody Orderem Sw. Jerzego Oficerówъ wiedzy morskiej, takъ tychъ, którzy się już znajdowali, jako i na przyszłośćъ mającychъ się znajdować na krążeniu u wschodnichъ brzegówъ morza Czarnego, czasowania w portachъ i zajmowania stanowiskъ Brantwachtowychъ na tymъ brzegu, uważać za pełną liczbę. (G. S.)

— Fabryki metalicznychъ wyrobówъ i machin stanowią już znaczną gałąź przemysłu Królestwa Polskiego; zawsze zajęte są one robotą i parowemi maszynami opatrują nie tylko wszystkie prawie znaczniejsze fabryki i zakłady, ale też gospodarzy wiejskichъ, dla tego, że teraz w większychъ majątkachъ, znajdują już rzeczą pożyteczną używania siły parowej. W fabrykachъ tychъ wyrabiają także wszelkiego rodzaju narzędzia rolnicze, które znaczny mają odbyt, także fabryki z trudnością mogą zaspokajać wszystkie obstalunki, a to dla braku dostatecznej liczby dobrychъ rzemieślników; ale ten niedostatek stopniami się umniejsza, gdyż kształceni w fabrykachъ uczniowie staną się z czasem biegłymi majstrami. Z pomienionychъ fabrykъ pierwsza i najlepsza w całymъ Królestwie Polskiemъ, należy do PP. Perkę, Witmora, Perkę i komp. i znajduje się w Warszawie. Fabryka ta została początkowo założona przez Skarb roku 1826, ale w czasie powstania w roku 1830 i 1831 była w zupełnymъ rostrojeniu; w roku 1834 przeszła na prywatną własność Angielskichъ Cywilnychъ Inżynierówъ PP. Perkę, Witmora, Perkę i komp., i ich firmę przyjęła. Od tego czasu zakład ten nieustannie się powiększał, i teraz w doskonałości i obszerności wyrobówъ, uważanymъ jest za pierwszą fabrykę w Polsce; pracuje w niej więcej 500 robotników, i liczba ichъ mogłaby być jeszcze większą, gdyby nie takъ ciężko było o dobrychъ majstrówъ. W każdymъ oddziale robotъ znajdują się biegli w swej sztuce Anglicy, którzy swego rzemiosła uczą innychъ robotników; dla tego więc zakład ten można uważać za ważną szkołę rzemieślniczą. Z początku wszystkie roboty były wykonywane dwiema maszynami parowemi małego ciśnienia, jedna siły 14, a druga 8 koni; mają teraz zamiarъ urządzić jeszcze jedną o 16 wielkiego ciśnienia. W fabryce znajdują się teraz następujące główne rzemiosła: kuźnia o 30 hornachъ; gisernia, w której się wielkie odlewają sztuki; jedna, gdzie się robią kotły do machin parowychъ od 4 do 200 sił, druga do przygotowania modelówъ, ma 50 robotników; gisernia do wszelkichъ robotъ mosiężnychъ, w której do roku wyrabiają do 1,200 centnarówъ; w osobnymъ zakładzie przygotowują się wszelkie wyroby miedziane, na które corocznie używa się także 1,200 centn. miedzi; osobna izba rzemieślnicza urządzona jest do robienia narzędzi rolniczychъ; robią także parowe i wszelkiego rodzaju maszyny, prassy i t. d. Odbytъ wyrobówъ dochodzi w rokъ tylko do 1,200,000 złotychъ: gdyż fabryka, dla niedostatku rzemieślników, nie może wyspieszyć wszystkichъ obstalunkówъ. (G. Hand.)

Одесса, 23-го Ноября.

20-го Ноября, въ Субботу, оказалась зараза въ городѣ, въ домѣ Г. Оберъ-Аудитора Юркова. Въ чумный кварталъ поступило: изъ дома Г. Юркова 3, изъ сомнительнаго отдѣленія военнаго госпиталя больныхъ, его же деньщиковъ, 2, мортусъ изъ Молдаванки 1, изъ сомнительнаго отдѣленія чумнаго квартала 1; всего 7. Умеръ 1; остается больныхъ съ прежними 14. Въ этотъ же день начато общее очищеніе Молдаванки.

21-го Ноября, въ Воскресенье, въ оцѣпленныхъ домахъ на Молдаванкѣ умерли 2 женщины. Въ чумномъ кварталѣ умерло 4, въ томъ числѣ одинъ изъ деньщиковъ Г. Юркова, взятыхъ вчера. Поступилъ въ чумный кварталъ изъ сомнительнаго отдѣленія 1 заболѣвшій мортусъ; остается зараженныхъ 11.

22-го Ноября, въ Понедѣльникъ, въ чумномъ кварталѣ умеръ 1 деньщикъ Г. Юркова; остается зараженныхъ 10. Въ городѣ, на Молдаванкѣ, и въ сомнительномъ отдѣленіи военнаго госпиталя новыхъ случаевъ не было.

23-го Ноября, во Вторникъ, въ городѣ и въ сомнительномъ отдѣленіи военнаго госпиталя новыхъ случаевъ заразы не было. На Молдаванкѣ умерла 1 женщина съ весьма сомнительными знаками, въ одномъ изъ домовъ, прежде оцѣпленныхъ, по случаю заразы, открывшейся въ домѣ мѣщанина Левицкаго. Въ чумномъ кварталѣ умерли 3 деньщика, взятые изъ дома Г. Юркова. Остается зараженныхъ 7. Сегодня кончено очищеніе Молдаванки. (Од. В.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А в с т р і я.

Вѣна, 9-го Декабря.

Корветный Капитанъ Буа командиръ военнаго парохода *Марія-Анна*, на которомъ Его Импер. Высоч. Эрцгерцогъ Іоаннъ совершалъ обратный путь изъ Одессы въ Триестъ, получилъ кавалерскій крестъ ордена *Леопольда*; каждый изъ офицеровъ сего корабля получилъ въ вознагражденіе по 100 фл., каждый кадетъ по 60 фл. и матросы получили 10-дневное жалованье. Графъ *Морзинъ* Камериръ при Его Имп. Выс. произведенъ въ Майоры.

— Носящіяся нѣсколько дней слухи о сильномъ распространѣніи заразы и приближеніи оной къ Австрійскимъ границамъ, совершенно опровергаются донесеніями изъ Одессы. Ни въ Одессѣ ни близъ границъ нашихъ ни даже внутри оныхъ не было ни одного подозрительнаго случая, и эти слухи вѣрно основываются единственно на устроенныхъ на границахъ обезпечительныхъ приготовленіяхъ, а можетъ быть на зловѣстности спекулянтовъ. — Чтобы однако на всякой случай въ предохранительныхъ заведеніяхъ отъ границъ Россіи имѣть достаточное число лѣкарей, будутъ также отправлены въ Галицію гражданскіе лѣкаря, а наиболѣе окружные, которые обязаны къ тому уже присягою.

— По послѣдней переписи, Вѣна имѣетъ 334,500 жителей, изъ коихъ 280,000 приходится на предметія. Мужеска пола находится 161,000 а женскаго 173,000 душъ. (А.Р.С.З.)

Ф р а н ц і я.

Парижъ, 10-го Декабря.

Герцогъ *Немурскій* третьяго дня прибылъ въ Гавръ. Перевѣздъ Принца изъ Гибралтара въ Гавръ, былъ самый опасный и ознаменованъ многими большими несчастіями. Пароходъ *le Phare* подъ командою Капитана *Сарлатъ* отплывъ съ Принцемъ 25 ч. изъ Гибралтара, на другой день за противнымъ вѣтромъ принужденъ былъ войти въ Кадиксъ и какъ море нѣсколько успокоилось Герцогъ опять отплылъ. Между тѣмъ худая погода продолжалась и только съ большимъ трудомъ могъ корабль окружить мысъ Ст. Винсанъ. Случилось на возвышенности порта, когда Герцогъ *Немурскій*, прохаживаясь по докѣ, поскользнулся, и не будучи въ состояніи скоро сбросить шинели, упалъ на галерею корабля, и сломилъ себя локотную кость лѣвой руки. Корабельный хирургъ тотчасъ посѣщилъ осмотръ переломъ, который былъ довольно значителенъ и по многихъ болѣзненныхъ опытахъ, рука Принца составлена и перевязана, такъ что чрезъ нѣсколько дней состояніе его вовсе сдѣлалось безопаснымъ. На другой день послѣ несчастнаго сего происшествія въ значительномъ разстояніи отъ Порто, произошелъ пожаръ на кораблѣ отъ углей. Положеніе было опасное, море безпрестанно волновалось, твердая земля была далеко и экипажъ безпрестанными работами, истощилъ силы. Однако благоразумнымъ распоряженіемъ Капитана огонь прекращенъ и корабль вошелъ въ Корунью, чтобы запастись углемъ. Изъ Коруньи корабль затнанъ бурей въ Фальмутскій портъ и едва оставилъ оный, принужденъ былъ все болѣе увеличивающею

Одесса, 23-го Listopada.

Дня 20 Listopada, w sobotę, okazało się morowe powietrze w mieście, w domu P. Audytora *Jurkowa*. Do czumnego kwartału przystano, z domu P. Jurkowa 3, z podeyrzanego oddziału szpitalu wojskowego chorych, jegoż dzieniszczyków 2, z Mołdawanki mortus 1, z podeyrzanego oddziału kwartału czumnego 1, w ogóle 7. Umarł 1; pozostaje chorych z dawniejszemi 14. W tymże dniu zaczęto ogólne oczyszczanie Mołdawanki.

21-go Listopada, w niedzielę, w okordonowanych domach na Mołdawance umarły 2 kobiety. W kwartale czumnym umarło 4, w liczbie tej znajduje się jeden z dzieniszczyków P. Jurkowa, wczora wziętych. Przystano do kwartału czumnego z oddziału podeyrzanego 1 chory mortus; pozostaje zarażonych 11.

22 Listopada, w poniedziałek, w czumnym kwartale umarł 1 dzieniszczyk P. Jurkowa; pozostaje zarażonych 10. W mieście, na Mołdawance, i w podeyrzanym oddziale szpitalu wojskowego nowych przypadków nie było.

23-go Listopada, we wtorek, w mieście, w podeyrzanym oddziale szpitalu wojskowego, nowych przypadków morowego powietrza nie było. Na Mołdawance umarła 1 kobieta z bardzo podeyrzanymi znakami, w jednym z domów, niedawno okordonowanych, z okoliczności powietrza, dostrzeżonego w domu mieszczanina Lewickiego. W kwartale czumnym umarło 3 dzieniszczyków, wziętych w domu P. Jurkowa. Pozostaje zarażonych 7. Dzisiaj ukończono oczyszczanie Mołdawanki. (G.O.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A U S T R Y A.

Wiedeń, 9 Grudnia.

Kapitan korwetowy Buа, dowódca parochodu wojennego *Maria Anna*, na którym J. Ces. Wys. Arcyksiążę Jan powracał z Odessy do Tryestu, otrzymał krzyż kawalerski orderu Leopolda; każdemu oficerowi tego okrętu dano gratyfikacyi po 100 flor., każdemu kadetowi po 60 fl., matrykom 10 dniową płacę. Hrabia *Morzin* słuźbowy Podkomorzy J. Ces. Wys. podniesiony na Majora.

— Od dni kilku krążące wieści o mniemaném wielkiem rozszerzeniu się zarazy i zbliżeniu jej ku granicom Austrjackim, zupełnie upadają przez wiadomości z Odessy. Żaden bowiem podeyrzany przypadek niezaszedł ani za Odessą, ani w bliskości granic naszych, ani wewnątrz ich i pogłoski te zapewna za jedyną zasadę miały urządzone w granicach zaradcze przygotowania, a może nawet złe chęci spekulantów. Ażeby jednak na wszelki przypadek mieć dostateczną liczbę lekarzy w ochraniających od granic Rossyjskich zakładach; będą takżе wysłani do Galicvi lekarze cywilni, a naywięcej lekarze okręgowi, którzy wykonali już przysięgę na ten obowiązek.

— Podług ostatniego spisu, liczy Wiedeń 334,500 mieszkańców, z których 280,000 przypada na przedmieścia. Płci męskiej jest 161,000 a żeńskiej 173,000 dusz. (A.P.S.Z.)

F R A N C Y A.

Paryż, dnia 10 Grudnia.

Książę *Némours* zawczora przybył do Hawru. Przejazd Księcia z Gibraltaru do Havre był w najwyższym stopniu niebezpieczny i odznaczył się przez wiele nieszczęśliwych przypadków. Parochod *le Phare*, dowodzony przez Kapitana *Sarlat*, na którym był Książę, wypłynawszy d. 25 z Gibraltaru, widział się najazutrz przymuszonym dla przeciwnego wiatru waisć do Kadyksu, igdy się nieco morze uspokoiło, Książę znowu wyszedł pod żagle. Tęczasem burza wa pogoda nieustawała, i zaledwie z wielką trudnością okręt potrafił opłynąć przylądek St. Vincent. Gdy okręt był pod wysokością Porro, Książę *Némours* przechodząc się na pokładzie pośliznął się i nie mogąc przędko zrzucić płaszczu upadł na galerję okrętu i złamał kość łokciową lewej ręki. Chirurg okrętowy natychmiast pośpieszył opatrzyć złamanie, które zdawało się bardzo mocnem i po wielu bolesnych operacyach, rękę Księciu ustawiono na miejscu i obandażowano, tak, że po dniach kilku stan jego nie zostawał żadney obawy. Nazajutrz po tym nieszczęśliwym przypadku w większej nieco odległości od Porro, na okręcie wybuchnął pożar w składzie węgla. Położenie było niebezpieczne: gdyż morze ciągle się burzyło, ląd był daleko, a matkowicie przez ciągłą pracę osłabieni. Jednak przez roztropne rozporządzenie Kapitana ogień ugaszono i okręt wpłynął do Coruña dla zaopatrzenia się w węgle. Wypłynawszy ztamtąd, gwałtownością burzy był zapędzony do Porro Falmouth i zaledwie go opuścił, z przyczyny ciągle odnawiającej się burzy, okręt był zmuszony szukać schronienia po za

ся немогою, искать убѣжища за Шербургскою плотиною. Послѣ двухъ-недѣльнаго плаванія *Phare* прибылъ въ Гавръ, тогда какъ пароходы обыкновенно совершаютъ сей путь въ четыре или пять дней. Герцогъ *Немурскій*, который не могъ еще выдержать тряской ѣзды въ экипажѣ, будетъ продолжать путь въ Парижъ на пароходѣ.

— Депутаты получили теперь Королевское письмо, въ которомъ извѣщаются объ открытіи засѣданій 18 Декабря.

— *Мониторъ* содержитъ слѣдующую телеграфич. депешу изъ Байонны отъ 5-го ч.: „*Espartero* извѣдомляетъ изъ Пампелоны отъ 3-го ч., что предпринятая 1-го ч. рекогносцировка линіи Цубири увѣрила его въ невозможности, возстановить оную опять въ продолженіе зимы. Сообщеніе съ Франціею удерживаемо будетъ дивизіею *Улибарри* и отдѣльными отрядами въ долинахъ Агескоа и Салацаръ.

— Одна изъ газетъ сообщила завѣщаніе Королевы *Гортенсіи*, сочиненное 3 Апрѣля 1837 незадолго предъ болѣзненною операціею, которой она должна была подвергнуться. Въ немъ видна (по словамъ тойже газеты), вся сила души и выпрепня рѣшимость отличающаяся эту знаменитую Госпожу. Изъ Принцевъ Императорской Фамиліи, только одного она наградила по завѣщанію, *Наполеона Теронима*, второго сына б. Вестфальскаго Короля; она ему оставила 20,000 фр. Г-жѣ *Салважъ* поручена раздача драгоценностей, украшеній и другихъ вещей, разнымъ упомянутымъ въ завѣщаніи лицамъ. Въ концѣ завѣщанія она замѣчаетъ: „Желаю, чтобы супругъ мой поминалъ меня добромъ и былъ увѣренъ, что я горько сожалѣла о томъ, что не была въ состояніи осчастливить его. Сыну моему не даю никакихъ политическихъ совѣтовъ; я увѣрена, что онъ будетъ знать важность своего положенія и всѣ тѣ обязанности, какія возлагаютъ на него собственное его имя. Всѣмъ высшей знати особамъ, съ которыми я была въ дружественныхъ сношеніяхъ, прощаю необдуманныя на счетъ меня сужденія. Прощаю также и тѣхъ которые, составляли обо мнѣ ложныя письма. Прощаю тѣмъ Французамъ, которымъ могла я быть полезна, прощаю всѣ клеветы, какими очернили меня для оправданія себя; прощаю всѣхъ, которые повѣрили имъ на слово и утѣшаюсь надеждою, что соплеменники мои сохранятъ обо мнѣ добрую память.“

11-го Декабря.

Герцогъ *Немурскій* сегодня утромъ на пароходѣ *Union* прибылъ въ Парижъ. Онъ встрѣченъ былъ множествомъ Офицеровъ, всѣхъ Адъютантовъ и ординарцевъ — офицеровъ Королевскаго Дома, Префектами Сенскаго департамента и полиціи и Генералами *Пажоль* и *Дариуль*. — Королева и Герцогъ *Орлеанскій* ѣздили для встрѣчи Принца до Вернона. Состояніе его здоровья удовлетворительно.

— Герцога *Александра* Виртембергскаго съ супругою къ Новому Году ожидаютъ въ Парижѣ.

— Въ Байоннѣ 7-го ч. распространился слухъ, что Генераль *Эспартеро* внезапно отправился въ Мадридъ и Генералу *Латре* передалъ команду. Между тѣмъ сему извѣстію нельзя отыскать достовѣрнаго источника.

— Въ *Siècle* содержится: „Важное извѣстіе, которое напрасно старались сохранить въ тайнѣ, составляетъ теперь главный предметъ разговоровъ въ финансовомъ свѣтѣ. Три капиталиста, которые соединились посредствомъ кабинета, будто договорились въ главныхъ основаніяхъ займа въ пользу Испанской Королевы. Говорятъ, что дѣло идетъ о суммѣ въ 200 милліонъ. Г. *Агадо* будто есть одинъ изъ контрагентовъ а Г. *Торрено* одинъ изъ дѣятельнѣйшихъ соучастниковъ сего предпріятія. Слышно, что первымъ условіемъ финансоваго договора было бы возвращеніе въ кабинетъ статутной партіи.“

— Здѣшніе публичные игорныя дома, должны быть по закону закрыты 1-го Января будущаго года; но определено, что муниципальный совѣтъ, два изъ нихъ оставить, и въ эти дома между тѣмъ, только тѣ игроки будутъ имѣть входъ, которые пожелаютъ представляться Директорамъ. Одинъ Министерскій журналъ пишетъ въ семъ отношеніи: „Жур. *Presse* очень возстаетъ противу сего незаконнаго и безиравственнаго дѣла; но кажется, что Муниципальный Совѣтъ слѣдовалъ только жалкой необходимости, такъ какъ можно было предвидѣть, что было бы устроено много тайныхъ игорныхъ домовъ, гдѣ при совершенномъ недостаткѣ присмотра со стороны начальства, вредъ для игроковъ, еще болѣе былъ бы значителенъ.“

— Пишутъ изъ Пампелоны отъ 2-го ч.: „Вчера выступили двѣ дивизіи нашего войска, чтобы единовременно напасть на форпосты долины Ульзама и на ущелья Бастанской долины. Но въ ту минуту, ког-

доблѣ *Cherbourg*, и dopiero po dwutygodniowej podróży przybył do Hawru, wtenczas gdy statki pocztowe, odbywają ją zwyczajnie we cztery lub pięć dni. Xiążę *Némours*, który trzęsienia powozu znieść jeszcze niemoże, będzie odbywał dalszą podróż do Paryża na parochodzie.

— Депутаты получили письмо Крѣлевское, przez które uwiadomieni zostali o otwarciu posiedzeń na dzień 18 Grudnia.

— *Monitor* zawiera następującą depeszę telegraficzną z Bayonny pod dnem 5, „*Espartero* donosi z Pampelony pod dnem 3, że uczynione dnia 1 demonstracye przeciwko linii Zubiri, przekonały o niemożności przywrócenia jej w przeciągu zimy. Związki z Francją będą utrzymywane przez dywizyą *Ullibarre* i przez oddziały pojedyncze na dolinach *Ahescoa* i *Salazar*.“

— Jedną z gazet umieściła testament Królowej *Hortensyi*, napisany d. 3 Kwietnia 1837 r., wkrótce przed bolesną operacją, której się poddać musiała. Widać w nim (mówi taż gazeta) całą moc duszy i wzniosłą rezygnacyą, cechującą tę dostojną Panią. Z Xiążąt rodziny Cesarza, jedynym, którego obdarzyła zapisem, jest *Napoleon Hieronim*, drugi syn b. Króla Westfalskiego; przeznaczyła mu 20,000 franków. Pani *Salvage*, ma sobie poruczony podział klejnotów, ozdob it. p. rzeczy dla różnych osób w testamencie wymienionych. Przy końcu tegoż napisala: „Pragnę, aby mąż mój miłe mnie wspomniął i wierzył, że najmocniej ubolewałam nad tē, iż go uszczęśliwić nie byłam w stanie. Synowi memu nie zostawiam żadnych rad politycznych; jestem przekonana, iż zdoła ocenić stanowisko swoje i te wszystkie obowiązki, jakie wkłada na niego własne jego imię. Tym wszystkim wyższego znaczenia osobom, z któremi w przyjaźnych zostawałam stosunkach, przebaczam zbyt skory sąd o mnie. Przebaczam także i tym, którzy mylne rapporta o mnie pisali. Tym Francuzom, dla których mogłam być użyteczną, przebaczam wszystkie potwarze, jakie rzucili na mnie, ażeby siebie zasłonić; przebaczam wszystkim, którzy im bez przekonania zawierzali i pocieszam się nadzieją, że ziomkowie moi, przychylną pamięć zachowają o mnie.“

11-го Grudnia.

Xiążę *Némours* na statku parowym *Union* dzisiaj rano przybył do Paryża. Był przyjęty na brzegu przez wielką liczbę Oficerów, wszystkich Adjuutantów i Oficerów Ordynansowych domu Królewskiego, przez Prefektów Departamentu Sekwany i Policyi oraz przez Jenerałów *Pajoli* i *Dariule*. Królowa i Xiążę *Orleans* jeździli na spotkanie Xięcia do Vernon. Stan zdrowia jego zupełnie jest zaspakajający.

— Xięcia *Alexandra* Wirtemberskiego z małżonką na Nowy Rok do Paryża oczekują.

— W Bayonnie d. 7 rozbiegła się pogłoska, że Jenerał *Espartero* nagle wyjechał do Madrytu i Jenerałowi *Latre* zlecił dowództwo. Tęczasem nieznanowano żadnego wiary godnego źródła do tej pogłoski.

— W *Siècle* czytamy: „Ważna wiadomość, którą napróżno starano się utrzymać w tajemnicy, stanowi teraz główny przedmiot rozmowy w świecie finansowym. Trzej kapitaliści, którzy się połączyli za pośrednictwem gabinetu, mieli się zgodzić względem głównych zasad pożyczki na rzecz Królowej Hiszpańskiej. Mówią, że idzie o summę 200 million. P. *Aguado* ma być jedynym z kontrahentów, a P. *Torreno* z nacyonniey dopomagających w przedsięwzięciu. Mówią, że pierwszym warunkiem finansowego układu byłoby powtórne wstąpienie stronnictwa statutowego do gabinetu.“

— Tutejsze publiczne domy gier mają być podług prawa zamknięte 1 Stycznia następującego roku; lecz postanowiono, że Rada Ministeryalna dwa z nich zostawi nadal, gdzie znajdą wejście ci tylko gracze, którzy się będą prezentować dyrektorom. Jeden z dzienników Ministeryalnych mówi w tej rzeczy: „Dzien. *Presse* mocno piorunuje na nieprawność i demoralizacyą; lecz zdaje się, że Rada Municypalna szła tylko za smutną koniecznością: gdyż można przewidzieć, że inaczej założonoby wiele tajnych domów gry, gdzie przy całkowitym niedostatku dozoru ze strony władz, szkoła dla graczy byłaby daleko znaczniejszą.“

— Donoszą z Pampelony pod d. 2: „Wczora wystąpiły dwie dywizye naszego woyska dla uderzenia jednocześnie na przednie czaty doliny Ulzama i na wąwozy doliny Bastan. Lecz w chwili gdy żołnierze

да наши солдаты, послѣ жаркой перепалки, хотѣли со штыкомъ напасть на позицію, Адъютанты Генерала *Эспартеро* прибыли съ приказомъ, чтобы нѣсколько немедля отступить въ Иниго и Гуарте. Отступление совершено въ наилучшемъ порядкѣ; но Карлисты ободренные неожиданнымъ симъ движеніемъ, преслѣдовали насъ до крѣпости не смотря на пушечныя выстрѣлы оттуда. Мы лишились 8 убитыми и 20 ранеными. Сами друзья *Эспартеры* не знаютъ, какимъ военнымъ расчетамъ, приписать должно такое отступление.

— *Sentinelle des Pyrenées* сообщаетъ слѣдующее письмо съ Наварскихъ границъ отъ 5 Декабря: „Генералъ *Эспартеро* нарядилъ парламентаря къ Генералу *Garcia*, чтобы съ нимъ заключить родъ договора, по коему дозволенъ былъ бы входъ въ укрѣпленные города всѣмъ тѣмъ, которые пожелаютъ отправляться туда для продажи продовольствія. Равнымъ образомъ купцамъ долженъ быть разрѣшенъ переходъ чрезъ разныя военныя линіи. Кромѣ того Генералъ *Эспартеро* требуетъ разныя всѣхъ плѣнныхъ, находящихся въ Наваррѣ и Бискайскихъ провинціяхъ. Обѣ стороны договариваются теперь объ этихъ разныхъ предложеніяхъ.“

(A. P. S. Z.)

Байонна, 30-го Ноября.

Такъ какъ Карлисты оставили Ронсево, Буржетту и нѣсколько другихъ мѣстъ на линіи отъ Валкарлоса до Пампелоны, то несомнительно, что вся линія будетъ осаждена вновь Христиносами. Со времени оставленія сей позиціи, прекратилась переписка съ Наваррою, откуда получаемъ только извѣстія посредствомъ прибывающихъ по понедѣльникамъ и пятницамъ для торговли въ Байонну.

— Неожиданно наступила прекрасная погода и если восточный вѣтеръ не прекратится еще два дня, то надѣются, что Генералъ *O'Donnell* опять выступитъ въ поле. Что касается перевозки Англійской морской артиллеріи, прибывшей изъ Лондона въ Сантандеръ, то перевозъ оной изъ сего города въ Ст. Себастьянъ сдѣланъ по всякому вѣроятію въ слѣдствіе общихъ договоровъ.

— *Донъ-Карлосъ* издалъ распоряженіе противу родственниковъ дезертировъ, но оно осталось безъ успѣха. О уменьшеніи Карлистскихъ рядовъ въ послѣдней экспедиціи и побѣгами, можно заключать изъ числа Офицеровъ оставшихся въ распоряженіи и находящихся въ заведеніи въ Сегурѣ, гдѣ ихъ болѣе 400.

— По повелѣнію *Эспартеры* при войскѣ Королевы составляются два баталіона изъ однихъ Карлистскихъ дезертировъ, которые будутъ составлять корпусъ гидовъ сего Генерала. Каждому Карлистскому кавалеристу прибывающему съ лошадью и амунициею, тотчасъ отпускаютъ 500 реаловъ (30 руб. сер.)

(G. C.)

Швеція и Норвегія.

Стокгольмъ, 8-го Декабря.

По здѣшнимъ журналамъ, Его Велич. Король нѣсколько дней страдаетъ легкою болѣзнію.

— Новый Шведскій почтовый пароходъ силою 70 лошадей, недавно въ Вестервикѣ спущенъ съ верфи. Онъ названъ *Swenska Lejonet* (Шведскій Левъ) и за нѣсколько дней осматриваемъ Принцемъ Наслѣдникомъ престола. (A.P.S.Z.)

И т а л і я.

Римъ, 25-го Ноября.

Бывшій Интернунцій въ Брюсселѣ, Монсиньоръ *Гиззи*, наименованъ Делегатомъ въ Анконѣ.

— Правительство договаривается теперь съ Швейцарскими полками, для распушенія ихъ до истеченія срока службы определенной договоромъ; на сей предметъ имъ предложена значительная сумма. Обстоятельство это служить лучшимъ доказательствомъ тому, что Папское Правительство вовсе неопасается новыхъ возмущеній въ своей Области, о которыхъ столько говорили иностранные журналы. Удаленіемъ Швейцарскихъ полковъ получающихъ огромное жалованье, Правительство сбережетъ значительные расходы, что для здѣшнихъ финансовъ будетъ очень выгодно. (G. C.)

Венеція, 4-го Декабря.

1-го ч. с. м. Его Кор. Высоч. Принцъ *Адалбертъ* Прусскій, подѣ строжайшимъ инкогнито Графа *Ревенсберга* на пароходѣ *Марія-Анна* со свитою изъ Триеста сюда прибылъ. Тотчасъ по прибытіи Принцъ сдѣлалъ посѣщеніе Его Кор. Выс. Эрцгерцогу Вице-Королю, который потомъ взаимно посѣтилъ Принца. Его Кор. Выс. посвятить нѣсколько дней обзорѣню достопримѣчательностей, которыми такъ богатъ нашъ городъ. (A.P.S.Z.)

наши помочнемъ стреланиа, хотели уderzyć na pozycye bagnetem, Adjutauci Jenerała *Espartery* przywiezli im rozkaz, bez najmnieyszey zwłoki cofać się ku Inigo i Huarte. Odwrót odbył się w najlepszym porządku; lecz Karoliści ośmieleni tém niespodziewaném poruszeniem ścigali nas aż pod mury twierdzy. Straciliśmy 8-m zabitych i 20-tu ranionych. Sami przyjaciele *Espartery* niewiedzą, jakiej kombinacyi wojenney przypisać mają ten odwrót.”

— *Sentinelle des Pyrenées* udziela następujący list od granic Nawarry pod d. 5 Grud: „Jenerał *Espartero* wyznaczył Parlamentarza do Jenerała *Garcia*, dla zawarcia z nim pewnego rodzaju ugody, ażeby do miast obwarowanych wstęp był dozwolony tym wszystkim, którzyby się tam chcieli udawać, dla sprzedaży produktów żywności. Również i kupcom dozwolone ma być przejscie przez rozmaite linie wojenne. Nadto żąda Jenerał *Espartero* wymiany wszystkich jeńców, którzy się znajdują w Nawarze i prowincjach Biskajskich. Obie strony czynią w tej chwili układy o rozmaitych tu wymienionych propozycjach.” (A.P.S.Z.)

Bayonna, 30-go Listopada.

Ponieważ Karoliści opuścili Roncevaux, Bugette i kilka innych pozycy, na stanowisku od Valcarlos do Pampelony; nie można wątpić, że ta linia będzie nanowo przez Krystynistów osadzona. Od czasu opuszczenia tej linii, ustała ciągła korespondencya z Nawarą, z kąd dochodzą nas teraz wiadomości już tylko przez ludzi, w poniedziałki i piątki na targ do Bayonny przybywających.

— Pogoda nastąpiła niespodzianie bardzo piękna, a jeżeli wiatr wschodni potrwa jeszcze dni parę; trzeba się spodziewać, że Jenerał *O'Donnell* wyruszy znowu w pole. Co się tyczy przewiezienia artyllerzystów angielskiej marynarki, którzy z Londynu do Santander przybyli; przewiezienie tychże z tego miasta do St. Sebastian, nastąpiło podług wszelkiego podobieństwa, skutkiem ogólnych kombinacy.

— *Don Carlos* wydał rozporządzenia przeciwko krowym dezertorów; ale te pozostały bez skutku. O przetrzymaniu szeregów Karolistowskich przez ostatnią wyprawę i przez zbiegowstwo, można brać miarę z liczby oficerów do dyspozycyi zostających, a znajdujących się w zakładzie umieszczonym w Segura, gdzie jest ich przeszło 400.

— Z rozkazu *Espartery*, tworzą się przy woysku Królowey dwa bataliony z samych zbiegów Karolistowskich, którzy będą tworzyć korpus gidów tego Jenerała. Każdemu jeźdźcowi Karolistowskiemu, który przybywa z koniem i amunicyą, płać zaraz 500 realów (200 zł. pol.). (G. C.)

Szwecya i Norwegia.

Sztokholm, 8-go Grudnia.

Podług tutejszych dzienników, J. Kr. Mość od dni kilku cierpi niewielką słabość.

— Nowy Szwedzki parochod pocztowy, siły 70 koni niedawno w Westerwick spuszczonej został z warstatu. Dano mu imie *Swenska Lejonet* (Lew Szwedzki) i przed kilką dniami, oglądany był przez J. Kr. Wysockość Xięcia Następcę tronu. (A.P.S.Z.)

W z o s n y.

Rzym, 25-go Listopada.

Dotychczasowy Internuncyusz w Bruxelli, Monsignore *Ghizzi*, mianowany został Delegatem w Ankonie.

— W tej chwili układa się Rząd z półkami Szwaycarów, celem rozpuszczenia ich przed upływem terminu kapitulacyi, czyli ugody czas służby oznaczającej; ofiarowano im w tym celu bardzo znaczną sumę. Ta okoliczność jest najlepszym dowodem, że Rząd Papieński nie lęka się bynajmniej nowych zaburzeń w swém państwie, o których tyle rozmaite gazety zagraniczne rozprawiały. Przez oddalenie półków Szwaycarskich, pobierających żołąd niesłychanie wysoki, oszczędzi Rząd bardzo znaczne wydatki, co dla finansów tutejszych, wielką będzie dogodnością. (G. C.)

Wenecya, 4 Grudnia.

D. i t. m. J. Król. Wys. Xiąże *Adalbert Pruski*, w ścisłym incognito pod imieniem Hrabiego *Revensberg* na parochodzie *Marya-Anna* z Tryestu z orszakiem tu przybył. Wkrótce po swoim przybyciu, odwiedził Xiąże J. Ces. Wys. Arcy-Xięcia Vice-Króla, który wkrótce potem wzajemnie też uczynił. J. Kr. Wys. kilka dni poświęci obejrzeniu osobliwości, w które nasze miasto tak jest bogate. (A.P.S.Z.)

ИСПАНИЯ

Мадридъ, 3-го Декабря.

Нѣкоторые утверждаютъ, что Г. Бардахи вчера вечеромъ предложилъ Королевѣ слѣдующій составъ новаго Министерства: Бардахи Министръ Иностранныхъ Дѣлъ; Санцъ Военный Министръ; Сан-тильянъ Министръ Финансовъ; Торрелиха, Министръ Внутреннихъ Дѣлъ; Олабарриета, Министръ Юстиціи; Уллоа Морскій Министръ. Однако насчетъ сего ничего еще неопредѣлено.

— Карлисты подъ командою Палилоса приблизились къ Аранжуэу, посему Генераль-Капитанъ Квируга съ отрядомъ вышелъ изъ Мадрита. — Положеніе Эстремадуры становится все печальнѣе и утверждаютъ, что нужно было бы по крайней мѣрѣ 15,000 хорошо обученнаго войска, чтобы провинцію сію освободить отъ непріятеля.

— Здѣсь носится слухъ, что часть Карлистскихъ войскъ, въ слѣдствіе господствующаго между ними несогласія, объявила Донъ-Себастьяна, законнымъ Королемъ Наварры.

— Съ Испанскихъ границъ увѣдомляютъ отъ 4-го Декабря: „Слухъ о новой экспедиціи Донъ-Карлоса съ 12 баталіонами подтверждается. Говорятъ, что войска сіи будутъ исключительно состоять изъ Кастильцевъ, хотя Герге и Гарсія обѣщали содѣйствіе своихъ Бискайскихъ и Наваррскихъ баталіоновъ. Донъ-Карлосъ опять долженъ стараться, чтобы ободрить своихъ приверженцевъ, и опять расположить къ себѣ духъ провинцій, ибо множество распространяющихся интригъ, которыя большую часть его начальниковъ лишили дѣятельности, много повредило дѣламъ его. Довѣріе исчезло бы все болѣе, еслибы на сторонѣ противниковъ находился человекъ, или оказалась бы дѣятельность, возбуждающіе болѣе довѣрія. Христианосы правда утверждаютъ, что бездѣйствіе Эспартеры показываетъ, что онъ думаетъ объ огромномъ предпріятіи; онъ послалъ Бурренсу и О'Доннелло тайныя инструкціи. Но какъ часто повторяются эти слухи, предвѣстники побѣды, и все напрасно! Карлисты оставили линіи отъ Валкарлоса до Пампелоны; потому ли, что не были въ состояніи защищать ихъ, или что собираютъ свои войска къ новой экспедиціи.“ (A.P.S.Z.)

НАРОДОНАСЕЛЕНИЕ РОССИИ ВЪ 1836 ГОДУ.

Свѣдѣнія, собранныя въ Министерствѣ Финансовъ, показываютъ, что въ 1836 году народонаселеніе, какъ собственно въ Россіи, такъ и въ различныхъ владѣніяхъ, подвластныхъ Всероссійскому Скипетру, простирается до 60 милліоновъ душъ обою пола, и именно:

	мужеска пола.	женска пола.
Духовенства.		
I. Грекороссійскаго.		
Священно-служителей, штатныхъ и заштатныхъ	52,331	
Церковно-служителей и сторожей	63,178	
Дѣтей	138,548	
	254,057	249,748
II. Уніатскаго	7,823	7,318
III. Католическаго	2,497	
IV. Армянскаго	474	343
V. Лютеранскаго	1,003	955
VI. Реформатскаго	51	37
VII. Магометанскихъ муллъ	7,850	6,701
VIII. Ламъ	150	
Дворянъ.		
Наслѣдственныхъ	284,731	253,429
Личныхъ и Оберъ-Офицерскихъ дѣтей	78,922	74,273
Приказнослужителей, разночинцевъ и отставныхъ солдатъ	187,047	237,443
Иностранцевъ	22,114	15,215
Имѣющихъ отношенія къ военной службѣ.		
Регулярнаго военнаго поселенія, Казачьихъ войскъ: Донскаго, Черноморскаго, Кавказскаго, Линійнаго, Астраханскаго, Азовскаго, Дунайскаго, Оренбургскаго, Уральскаго, Башкирскаго и Мещерякскаго, Ставропольскаго, Калмыцкаго, Сибирскаго Линійнаго, городовыхъ и пограничныхъ	950,698	981,467
Жителей по ревизіи, при городахъ числящихся.		
Купцевъ всѣхъ трехъ гиль-		

HISZPANIA.

Мадридъ, дня 3 Grudnia

Niektóre osoby utrzymują, że P. Bardaji wczoraj wieczoremъ подаł Królowej następujący skład nowego Ministerium: Bardaji Minister Spraw Zewnętrznych; Sanz Minister Woyny; Santilon Minister Skarbu; Torremija, Minister Spraw Wewnętrznych; Olabarrieta Minister Sprawiedliwości; Ulloa Minister marynarki. Nic jednak względem tego nie ma być jeszcze postanowiono.

— Karoliści pod dowództwem Palillosa zbliżyli się pod Aranjez; z przyczyny tego Kapitan Generalny Quiroga z jednym oddziałem opuścił Madryt. — Położenie Estremadury ciągle jest smutne i nieprzyjemne, potrzeba przynajmniej 15,000 dobrze wyćwiczonego woyska, ażeby prowincją tę uwolnić od nieprzyjaciela.

— Biega tu pogłoska, że część woysk Karolistowskich, skutkiem panujących pomiędzy niemi niezgod, Don Sebastiana obwołać miała prawym Królem Nawarry.

— Od granic Hiszpanii donoszą pod d. 4 Grudnia: „Więść o nowej wyprawie Don Carlosa na czele 12 batalionow nabiera pewności. Zapewniają, że woyska te składać się mają wyłącznie z Kastylczyków, chociaż Guergue i Garcia obiecali pomoc swych Biskajskich i Nawarrskich batalionow. Don Carlos musi znowu starać się, ażeby ożywić męstwo w swoich stronnikach i znowu zjednać umysły w prowincyach: gdyż masa krążących intryg, przez które większa część jego dowódców w bezczynności pozostaje, wystawiła sprawę jego na wielkie niebezpieczeństwo. Zaufanie jeszczeby więcej zniknęło, jeśliby na stronie nieprzyjaciół znajdował się człowiek, albowy się okazała czynność, któraby obudzała zaufanie. Krystyniści zapewniają wprawdzie, że nieczynność Espartery pokazuje, iż przygotowuje wielki cios; posłał on Burrensowi i O'Donnelowi tajne instrukcje. Lecz jak się często powtarzają te zapowiadające zwycięztwo wieści i zawsze napróżno! Karoliści opuścili linie od Valcarlos do Pampelony, czyli dla tego, że niebyli w stanie bronić ich, albo, że zgromadzają woyska swoje do nowej wyprawy.“ (A.P.S.Z.)

LUDNOŚĆ ROSSYI W Roku 1836.

Wiadomości, zebrane w Ministerjum Skarbu wykazują, że w roku 1836 ludność, tak właściwie w Rosyi, jako i w rozmaitych krajach, Wszech-Rossyjskiemu Bertu podległych, wynosi do 60 milionów dusz płci obojey, a mianowicie:

	Płci męskiej.	Płci żeńskiej.
Duchowieństwa.		
I. Greko-Rossyjskiego:		
Kapłanów etatowych i nade- tatowych	52,331.	
Sług kościelnych i stró- żow	63,178.	
Dzieci	138,548.	
	254,057	249,748.
II. Unickiego	7,823	7,318.
III. Katolickiego	2,497	
IV. Ormiańskiego	474	343.
V. Luteranckiego	1,003	955.
VI. Ewangelicko-Reformowa- nego	51	37.
VII. Muftow Mahometanскихъ	7,850	6,701.
VIII. Lammow	150	
Dworzan.		
Dziedzicznych	284,731	253,429.
Osobistych i Ober-Oficerskich dzieci	78,922	74,273.
Służących Rządowych różno- czynców i żołnierzy odstawnych	187,047	237,443.
Cudzoziemców	22,114	15,215.
Należących do służby woyskowej.		
Regularnego woyska osad woysk Kozackich: Dońskiego, Czarnomorskiego, Kaukaskiego liniowego, Astrachańskiego, A- zowskiego, Dunajskiego, Oren- burskiego, Uralskiego, Baszkir- skiego i Meszczerskiego, Sta- wropolskiego, Kałmyckiego, Sy- birskiego liniowego, mieskich i pogranicznych	950,698	981,467.
Mieszkańców podług rewizji w miastach liczących się.		
Kupców wszystkich 3-ich gild-		
(2)		

дѣй, въ томъ числѣ и почетныхъ гражданъ	131,347	120,714
Мыщанъ и цеховыхъ	1,339,434	1,433,982
Гражданъ Западныхъ губерній	7,525	6,966
Нѣжинскихъ Грековъ, Тульскихъ оружейниковъ, учениковъ при аптекахъ и шелкомотаніи, городскихъ маклеровъ, состоящихъ въ городской службѣ и городскихъ мызъ въ Естляндской губерніи	10,882	10,940
Городскихъ обывателей въ Бессарабіи	57,905	56,176

Сельскихъ жителей.

Крестьянъ имѣній собственныя Его Императорскаго Величества и Высочайшихъ Особъ Императорскаго Дома, Удѣльныхъ, вѣдомства Кабинета Его Императорскаго Величества, Гофъ-Интендантской Конторы, Кремской Экспедиціи, и имѣній Государствен. всѣхъ наименованій	10,441,399	11,022,594
Крестьянъ имѣній владѣльческихъ	11,403,722	11,958,873

Кочующихъ.

Калмыкъ, Киргизъ и разнаго званія Магометанъ въ Кавказской Области	245,715	261,982
--	---------	---------

По Закавказскимъ владѣніямъ.

Въ Грузіи, Имеретіи, Гуріи, Дагестанскихъ провинціяхъ, Армянской Области, Ахалцыхскомъ Пашалыкѣ, Мингреліи, Абхазіи, Ханствахъ: Кузукъ-мыкскомъ и Мехтулинскомъ и вольныхъ обществахъ Акушинскихъ	689,147	689,150
Въ Царствѣ Польскомъ	2,077,311	2,110,911
Въ Великомъ Княжествѣ Финляндскомъ	663,658	708,464
Въ Колоніяхъ Россійско-Американской Компаніи	30,761	30,292
Итого	28,896,223	30,237,343

Какъ въ семь числѣ не заключаются нижніе воинскіе служители регулярныхъ войскъ и флотовъ, равно безсрочно отпущенные, съ ихъ женами и дѣтьми, а также званія, подлежащія ревизіи, особенно въ Закавказскомъ краѣ, приняты можетъ быть не совсемъ надлежащею вѣрностію, то все народонаселеніе можно предполагать въ 61 миллионъ.

Сверхъ того число Горскихъ народовъ, обитающихъ между Морями Чернымъ и Каспійскимъ, простирается до 1,445,000 жителей.

Число Киргизовъ, состоящихъ въ Россійскомъ подданствѣ, но за линіями Оренбургскою и Сибирскою живущихъ, равно и Двоеданцевъ, съ точностію неизвѣстно. (А. В.)

В и л ь н а.

Въ Виленскомъ Казенномъ Акцизномъ Управленіи, съ распоряженія Виленской Казенной Палаты производиться будутъ торги 22-го и 23-го числа сего Декабря мѣсяца, на продажу конфискованныхъ напитковъ а именно: ординарнаго вина 109½, водки угольной 2½, сладкой 1½, спирта 265½, меду 1, и ординарнаго пива 8 ведеръ, а также разной конфискованной посуды; почему желающіи купить таковыя напитки и посуду, благоволятъ явиться на торги въ Акцизное Управленіе въ означенные дни въ 12-ть часовъ утра съ законными залогомъ.

Управляющій Акцизнымъ Сборомъ *Ильцевичъ*.

15-го числа сего мѣсяца Г-нъ *Арто* давалъ свой концертъ. Игра сего артиста вполне отвѣтствовала всеобщему ожиданію. Изъявленное общее желаніе услышать еще во второй разъ артиста, доказываетъ совершенное удовольствіе слушателей. Разыгранныя пьесы собственнаго его сочиненія изъ мотивовъ разныхъ оперъ, убѣждаютъ въ сильномъ музыкальномъ гевіи и оправдываютъ одобренія, которыхъ удостоился талантъ его въ журналахъ разныхъ Столицъ и знатнѣйшихъ городовъ Европы. Г. *Арто* въ будущій вторникъ будетъ имѣть честь дать второй и послѣдній концертъ, для коего билеты получить можно въ магазинахъ Гг. *Фіорентини, Вейсса и Гликсберга*.

ВИЛЬНА. Типографъ А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Декабря 17 д. 1837 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. Кав. *Левъ Боровскій*.

дѣй, въ тей числѣ и бражданъ почетныхъ	131,347	120,714
Mieszczan i rzemieślników	1,339,434	1,433,982

HraŹdan Gubernij zachodnich Grekow NieŹyńskich, Tulskich fabrykantów broni, uczniów przy aptekach i motania jedwabiu, maklerow mieskich, zostających w służbie mieskiej i folwarków mieskich w Gubernii Estoniskiej, ...	10,882	10,940
Obywateli mieskich w Bessarabii.	57,905	56,176

Mieszkańców wiejskich.

Włościan majątkow własnych Jego Cesarskiej Mości i Należytych Osób Cesarskiego Domu, udziałowych, zawiadostwa Gabinetu Jego Cesarskiej Mości, Intendancy Kantoru Dworu i Expedycyi Kremlinskiej, tudzież majątków Państwa wszystkich nazwań	10,441,399	11,022,594
---	------------	------------

Włościan majątków obywatelskich	11,403,722	11,958,873
---	------------	------------

Koczujących.

Kalmyków, Kirgizów i różnego nazwania Mahometanów w Obwodzie Kaukaskim	245,715	261,982
--	---------	---------

W prowincjach Zakaukaskich.

W Gruzji, Imerecyi, Guryi, prowincjach Dagestanu, Obwodu Ormiańskiego, Paszalicu Achałcykskim, Mingrelji, Abchazji, Chanstwach: Kuzykamykskim i Mechtulińskim i wольnych gminach Akuszyńskich	689,147	689,150
W Królestwie Polskiem	2,077,311	2,110,911
W Wielkiem Xięstwie Finlandzkim	663,658	708,464
W Koloniach Rosyjsko-Amerykańskiej Kompanii	30,761	30,292
W ogóle	28,896,223	30,237,343

Ponieważ w tей liczbie nie są objęci woyskowi rang niższych, woysk regularnych i flott, również na nieograniczony urlop uwolnieni z ich żonami i dziećmi, tudzież stany, nie podlegające rewizji, a szczególniey w kraju Zakaukaskim, wykazane być mogą nie z pewną akuratnością; tedy cała ludność może wynosić 61 milionów.

Nadto liczba Górali, zamieszkałych między morzami Czarném i Kaspijskim, wynosi do 1,445,000 mieszkańców.

Liczba Kirgizów, w Rosyjskim poddaństwie zostających, lecz poza liniami Orenburską i Syburską mieszkających, jako też i Dwojedanów z pewnością nie jest wiadoma. (G. A.)

W i l ь н о.

W Zarządzie Skarbowym Akcyzy Wileńskiej z rozporządzenia Wileńskiej Izby Skarbowey odbywać się będą targi w dniach 22 i 23 teraźniejszego mѣсяца Decembra, na przedaŹ konfiskowanych trunkow, jako to: ordynaryiney wódki 109½, wódki węglówki 2½, słodkiej 1½, spirytusu 265½, miodu 1, i ordynaryinego piwa 8 wiader, a także różne konfiskowane naczynia; — Życzący tedy kupic takowe trunki i naczynia, raczą jawnie się na targi do Akcyzyjnego Zarządu w oznaczone dni o godzinie 12 z południa z prawnymi ewikcyami.

Urządzający Akcyzą Wileńską *Ilcewicz*.

D. 15 t. m. JP. *Artôt* pierwszy raz dał się słyszeć w swoim koncercie. Gra tego artysty, godnie odpowiadająca publicznejmu oczekiwaniu. Oświadczone powszechnie życzenie słyszeć jeszcze raz drugiego artystę, dowodzi zupełnie zadowolenie słuchaczy. Grane sztuki własnego układu z motywów różnych oper, przekonują o znakomitym geniuszu muzycznym i stały się usprawiedliwieniem pochwał oddawanych jego talentom w wielu pismach różnych Stolic i przedniejszych miast Europy. JP. *Artôt* w następujący wtorek będzie miał honor dać drugi i ostatni koncert, na który biletów dostać można w Skleпах JJPP. Fiorentiniego, Weisa i Glücksberga.